บทที่ ๔

เครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการแพร่กระจายข่าวสาร

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร เพื่อการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการของการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย และเป็นการติดต่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างบุคคล โดยใช้สารสนเทศเดียวกันคือข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท เมื่อคู่สื่อสารได้รับสารสนเทศแล้วจะทำความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งในการทำความเข้าใจร่วมกันนั้นจะเกิดสภาวะ ๒ สภาวะ คือการลู่เข้าหากัน ในกรณีที่คู่สื่อสารมีความเห็นพ้องต้องกันเกิดความเข้าใจร่วมกัน และการลู่ออกจากกัน เมื่อกรณีไม่มีความเข้าใจกัน เกิดการขัดแย้งในสารสนเทศที่ได้รับ แม้ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตามซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองเชิงลู่เข้า ที่ว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าหรือกลุ่มคนใช้สารสนเทศร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างแต่ละบุคคล หรือแต่ละกลุ่มเหล่านั้น[1]

นอกจากจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการแพร่กระจายข่าวสารของแต่ละบุคคลด้วยว่า ในการแพร่กระจายข่าวสารนั้นแต่ละบุคคลมีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพลังของความผูกพันของคู่สื่อสารว่ามีความสนิทสนมแน่นแฟ้นเพียงใด คุณลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันของคู่สื่อสาร ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ในการติดต่อสื่อสารโดยใช้สารสนเทศเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบทนี้ จึงทำให้เกิด "โครงสร้างการสื่อสาร" หรือ "เครือข่ายการสื่อสาร" ขึ้น และเครือข่ายที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์ถึงลักษณะโครงสร้างการสื่อสารโดยใช้ความสัมพันธ์ทางการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว จึงเป็นที่มาของสมมติฐาน ๓ ประการคือ

๑. การแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จะมีลักษณะเป็นเครือข่าย

---

[1]ศิริชัย ศิริกายะ และ จำนง วิบูลย์ศรี, "แบบจำลองเชิงลู่เข้าของคินเขต," วารสารนิเทศศาสตร์ ๔ (ตุลาคม ๒๕๒๖): ๗๐.

ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อนติดกัน (interlocking personal network) มากกว่าที่จะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย (radial personal network)

๒. พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลในเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ทำกันในระหว่างบุคคลที่มีความเหมือนกัน (homophily) มากกว่าบุคคลที่มีความแตกต่างกัน (heterophily)

๓. พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลในเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ทำกันในระหว่างบุคคลที่มีความผูกพันต่อกันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น (strong tie) มากกว่าบุคคลที่มีความผูกพันต่อกันแบบผิวเผิน (weak tie)

สำหรับการวิเคราะห์และการทดสอบสมมติฐานทั้งสามข้อนั้นจะได้อาศัยแนวการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานของ โรเจอร์ (Rogers) ในส่วนที่สอดคล้องและเกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะศึกษาดังกล่าว

ก่อนที่จะวิเคราะห์เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร จะได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มประชากรที่จะศึกษาเพื่อความเข้าใจ กล่าวคือ

เนื่องจากประชากรกลุ่มที่ศึกษาคือประชาชนผู้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท เป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารมาจากบุคคลจำนวน ๕ คน ซึ่งบุคคลผู้ให้ข่าวสารนี้มิใช่บุคคลคนเดียวกัน และมาจากท้องที่ ๔ อำเภอ ลักษณะของผู้ให้ข่าวสารและสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์จึงแตกต่างกัน ทำให้มีผลต่อพฤติกรรมการแพร่กระจายข่าวสาร ดังนั้น ประชากรที่จะศึกษาจึงไม่สามารถที่จะกระทำรวมกันได้ ผู้วิจัยจึงได้แยกศึกษาเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะเป็นผู้ได้รับข่าวสารจากบุคคลคนเดียวกันคือ

กลุ่มที่ ๑ หมายถึง ผู้ที่ได้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จากผู้ให้ข่าวสารซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวน ๒๘ คน

กลุ่มที่ ๒ หมายถึง ผู้ที่ได้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จากผู้ให้ข่าวสารซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จำนวน ๒๖ คน

กลุ่มที่ ๓ หมายถึง ผู้ที่ได้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จากผู้ให้ข่าวสารซึ่งอยู่ในเขตตำบลคลองบ้านโพธิ์ อำเภอบ้านโพธิ์ จำนวน ๒๙ คน

กลุ่มที่ ๔ หมายถึง ผู้ที่ได้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จากผู้ให้ข่าวสารซึ่งอยู่ในเขตตำบลหนองดินนก อำเภอบ้านโพธิ์ จำนวน ๓๐ คน

กลุ่มที่ ๕ หมายถึง ผู้ที่ได้รับข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จากผู้ให้ข่าวสารซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบางคล้า จำนวน ๒๗ คน

จากการแบ่งกลุ่ม ๕ กลุ่มนี้ คำว่า "กลุ่ม" จึงไม่ได้มีความหมายเช่นเดียวกับกลุ่มย่อย (clique) ตามเกณฑ์การพิจารณาของโรเจอร์และคินเขต ที่ได้ระบุไว้ว่ากลุ่มย่อยจะต้องประกอบด้วย [1]

๑. บุคคล ๓ คนเป็นอย่างน้อย

๒. บุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มย่อยหนึ่งจะต้องมีการสื่อสารกับคนอื่นภายในกลุ่มย่อยของตนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนการสื่อสารทั้งหมดของตน

๓. บุคคลทุกคนภายในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะต้องมีการสื่อสารเชื่อมโยงถึงกันไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม

จากการจัดกลุ่มดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นเพียงการจัดกลุ่มตามพื้นที่เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการเรียกชื่อเท่านั้น

เมื่อได้จำนวนประชากรที่ศึกษาแน่นอนแล้ว จึงได้นำมาศึกษาวิเคราะห์และคำนวณตามวิธีการและขั้นตอนการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓ แล้ว ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้คือ

---

[1] Everett M. Rogers and D. Lawrence Kincaid, Communication Network:Toward a New Paradigm for Research, p.169.

การวิเคราะห์รูปแบบของเครือข่ายการสื่อสาร

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายการสื่อสารในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อนติดกัน และเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย ซึ่งปรากฏผลออกมา ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนร้อยละของเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๖

เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	กลุ่มที่				
	๑	๒	๓	๔	๕
แบบเกี่ยวข้อนติดกัน	๐.๐	๐.๐	๑๓.๘	๑๓.๓	๐.๐
	(๐)	(๐)	(๔)	(๔)	(๐)
แบบกระจาย	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๘๖.๒	๘๖.๗	๑๐๐.๐
	(๑๕)	(๒๖)	(๒๙)	(๓๐)	(๒๗)
รวม	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
	(๒๘)	(๒๖)	(๒๙)	(๓๐)	(๒๗)

จากตารางข้างบนนี้ พบว่าการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๖ จะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย มากกว่าแบบเกี่ยวข้อนติดกัน กล่าวคือ ในกลุ่มที่ ๑, ๒ และ ๕ จะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจายทั้งหมด คือร้อยละ ๑๐๐ สำหรับในกลุ่มที่ ๓ และ ๔ จะมีร้อยละ ๘๖.๒ และ ๘๖.๗ ตามลำดับ ที่เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย และมีเพียงร้อยละ ๑๓.๘ และ ๑๓.๐ เท่านั้น ที่เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อนติดกัน

เกณฑ์ในการพิจารณารูปแบบ เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลนั้น ได้อาศัย เกณฑ์การพิจารณาของโร เจอร์และคินเขต ที่ระบุว่า [1] เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบ เกี่ยวข้อนติดกันนั้น กลุ่มคนใน เครือข่ายแบบนี้จะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด ซึ่งต่างจาก เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย คือบุคคลที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลาย ๆ คน แต่กลุ่มที่ติดต่อด้วยกันนี้ จะไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกัน เลย

ในการพิจารณาถึงรูปแบบ เครือข่ายได้กระทำทีละกลุ่ม และ เพื่อให้มอง เห็นภาพ เครือข่ายอย่างชัด เจน จึงได้สร้างแผนภาพออก เป็น ๒ ลักษณะควบคู่กัน คือการสร้างแผนภาพโดยการลาก เส้น เชื่อมโยงระหว่างผู้ให้ข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสารไปในทิศทาง เดียวกันโดยไม่คำนึงถึงทิศทางหรือที่ตั้งบ้าน เรือนของคู่สื่อสาร

จากแผนภาพที่ ๖, ๗, ๙ และ๑๐ จะ เห็นได้ว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลใน เครือข่ายการสื่อสารจะ เป็นไปในทาง เดียว และบุคคลที่ติดต่อด้วยกันนี้ไม่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน เลย จึง เป็นลักษณะของ เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่ เป็นแบบกระจาย ดังมีรายละ เอียดของแต่ละกลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ สมาชิกใน เครือข่าย มีทั้งหมดจำนวน ๒๙ คน โดยที่มีหมาย เลข ๐๐๑ ซึ่ง เป็นผู้ปกครองของนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท เป็นจุดเริ่มต้นที่ให้ข่าวสาร เกี่ยวกับ เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท โดยจะแพร่กระจายสารสนเทศนี้ด้วยการบอก เล่าโดยตรงให้กับสมาชิกใน เครือข่ายหมาย เลข ๑๐๑, ๑๐๒, ๑๐๓ และ ๑๐๔ จำนวน ๔ คน เป็นลำดับช่วงแรก ซึ่งบุคคลที่ได้ข่าวสารจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่าง ๆ บางคน เป็นญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ที่อยู่ในละแวกบ้าน เดียวกันหรือต่างถิ่น เมื่อบุคคลที่ได้รับข่าวสารและ เห็น เป็น เรื่องน่าสนใจ ก็จะมีการแพร่กระจายข่าวสารต่อไป เป็นช่วงลำดับที่ ๒

ในช่วงลำดับที่ ๒ จะ เห็นได้ว่า ข่าวสารยังคงมีการแพร่กระจายต่อไปจากหมาย เลข ๑๐๑ แพร่ไปยังหมาย เลข ๒๐๑, ๒๐๒, ๒๐๓ และ ๒๐๔ จากหมาย เลข ๑๐๔ แพร่ไปยังหมาย เลข ๒๐๕ และ ๒๐๖ สำหรับหมาย เลข ๑๐๒ และ ๑๐๓ ไม่มีการแพร่กระจายต่อ

---

[1] Ibid., p. 135.

ในช่วงลำดับที่ ๓ ผู้ที่กระจายข่าวสารต่อไปคือหมายเลข ๒๐๒ แพร่ไปยังหมายเลข ๓๐๑ , และ ๓๐๒ หมายเลข ๒๐๔ แพร่ไปยังหมายเลข ๓๐๓ หมายเลข ๒๐๕ แพร่ไปยังหมายเลข ๓๐๔, ๓๐๕ และ ๓๐๖ หมายเลข ๒๐๖ แพร่ไปยังหมายเลข ๓๐๗, ๓๐๘ และ ๓๐๙ นอกนั้นไม่มีการแพร่กระจายต่อ

ช่วงลำดับที่ ๔ จะเป็นช่วงสุดท้ายของกลุ่มที่ ๑ ที่มีการแพร่กระจายต่อไปคือ หมายเลข ๓๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓ และ ๔๐๔ หมายเลข ๓๐๖ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๕, ๔๐๖ และ ๔๐๗ หมายเลข ๓๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๘ และหมายเลข ๓๐๙ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๙ ดังแผนภาพที่ ๖

ในการแพร่กระจายข่าวสารในกลุ่มที่ ๑ จะมีการแพร่กระจายไป ๔ ช่วงลำดับและเป็นไปในทางเดียวไม่เกิดกลุ่มย่อย ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ได้รับข่าวสารจากบุคคลคนเดียวกันในแต่ละช่วงลำดับนี้ไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กันเลย นั่นคือไม่มีการติดต่อถ่ายทอดข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท แต่ก็อาจมีการติดต่อถ่ายทอดข่าวสารในเรื่องอื่นได้

แผนภาพที่ ๖ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒

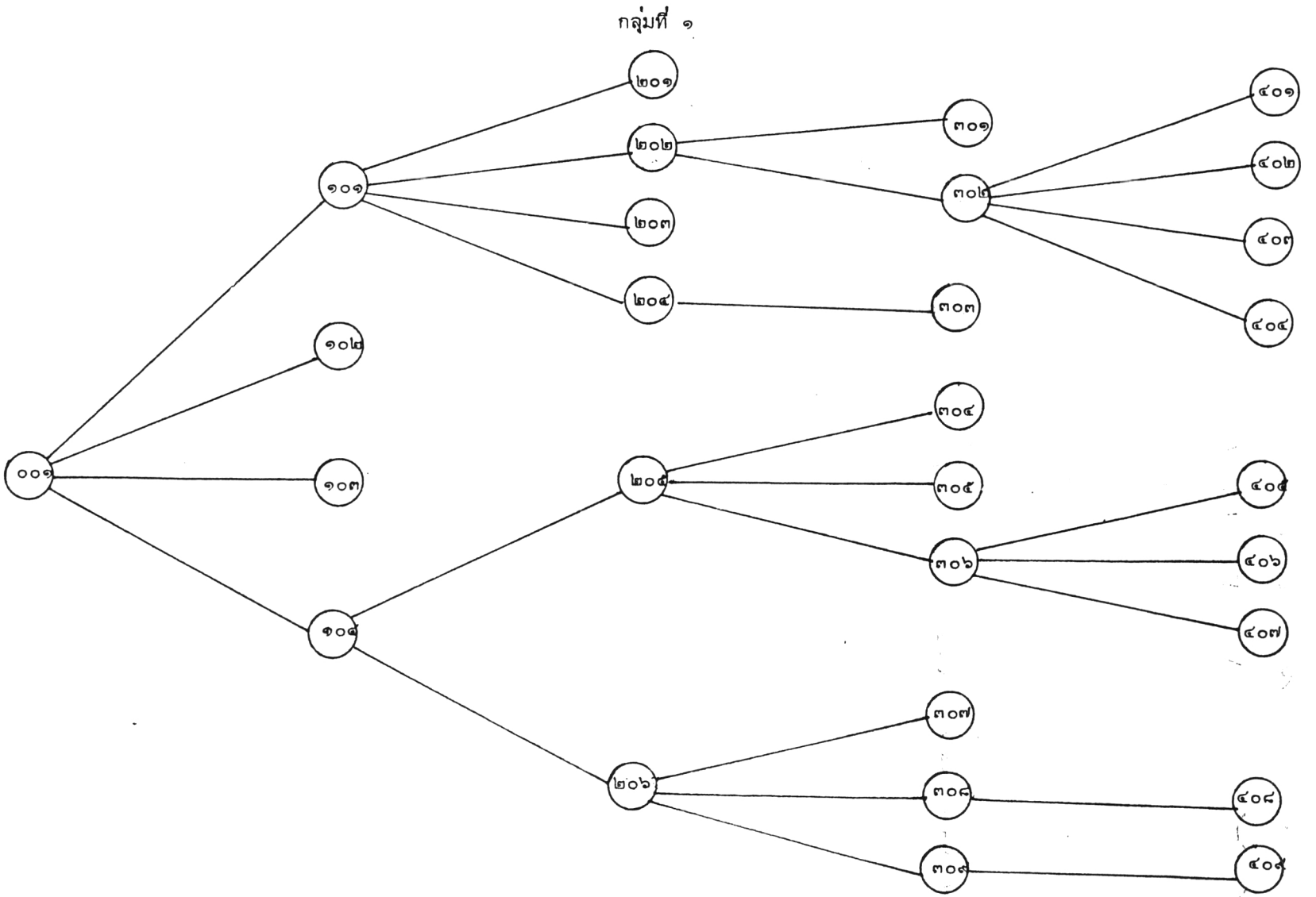

กลุ่มที่ ๒ สมาชิกในเครือข่ายมีทั้งหมด ๒๗ คน โดยมีหมายเลข ๐๐๑ เป็นจุดเริ่มต้นให้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท

ในช่วงลำดับแรก หมายเลข ๐๐๑ จะแพร่กระจายข่าวสารไปยังสมาชิกหมายเลข ๑๐๑ ถึงหมายเลข ๑๐๙ จำนวน ๙ คน และจะมีการแพร่กระจายต่อไปยังสมาชิกอื่นในช่วงลำดับที่สอง จำนวน ๔ คน คือ

หมายเลข	๑๐๑	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๒๐๑, ๒๐๒
หมายเลข	๑๐๒	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๒๐๓
หมายเลข	๑๐๓	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๒๐๔, ๒๐๕, ๒๐๖ และ ๒๐๗
หมายเลข	๑๐๔	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๒๐๘
หมายเลข	๑๐๕, ๑๐๖, ๑๐๗, ๑๐๘ และ ๑๐๙	ไม่มีการแพร่กระจายต่อ	

ในช่วงลำดับที่ ๓ สมาชิกที่แพร่กระจายข่าวสารต่อไปยังสมาชิกในช่วงลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๔ คน คือ

หมายเลข	๒๐๑	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๓๐๑
หมายเลข	๒๐๒	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๓๐๒
หมายเลข	๒๐๖	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๓๐๓, ๓๐๔ และ ๓๐๕
หมายเลข	๒๐๘	แพร่กระจายไปยังหมายเลข	๓๐๖, ๓๐๗
หมายเลข	๒๐๓, ๒๐๔, ๒๐๕ และ ๒๐๗	ไม่มีการแพร่กระจายต่อ	

ในช่วงลำดับที่ ๔ มีสมาชิกเพียง ๒ คน ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารคือ หมายเลข ๒๒๑ แพร่ไปยังหมายเลข ๔๐๑ และ ๔๐๒ สำหรับหมายเลข ๓๐๑, ๓๐๒, ๓๐๕, ๓๐๖ และ ๓๐๗ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ดังแผนภาพที่ ๗

สรุปการแพร่กระจายข่าวสารในกลุ่มที่ ๒ จะมีการแพร่กระจายไป ๔ ช่วงลำดับ และในแต่ละช่วงลำดับสมาชิกที่ได้รับข่าวสารจากจุดเริ่มต้นเดียวกันจะไม่มีการติดต่อถ่ายทอดข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท แต่อาจมีการติดต่อถ่ายทอดข่าวสารในเรื่องอื่นได้

แผนภาพที่ ๗ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒ กลุ่มที่ ๒

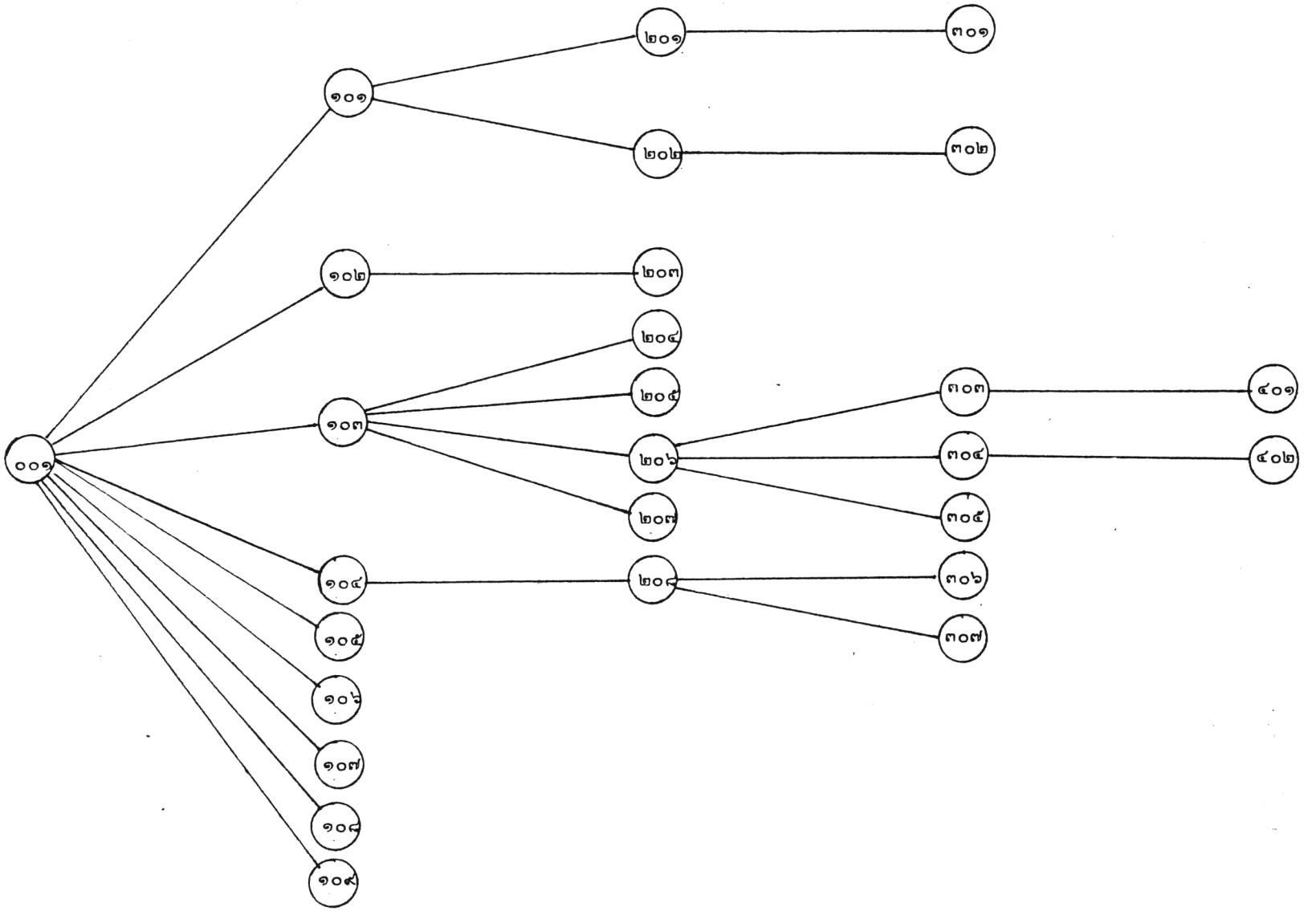

กลุ่มที่ ๕ สมาชิกในเครือข่ายมีทั้งหมด ๒๘ คน โดยมีหมายเลข ๐๐๑ เป็นจุดเริ่มต้นให้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท

ในช่วงลำดับแรก หมายเลข ๐๐๑ จะแพร่กระจายข่าวสารไปยังสมาชิกหมายเลข ๑๐๑ ถึงหมายเลข ๑๐๙ จำนวน ๙ คน และจะมีการแพร่กระจายต่อไปยังสมาชิกอื่นในช่วงลำดับที่ ๔ จำนวน ๔ คน คือ

หมายเลข ๑๐๑ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๑, ๒๐๒ และ ๒๐๓

หมายเลข ๑๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๔

หมายเลข ๑๐๖ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๕ และ ๒๐๖

หมายเลข ๑๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๗, ๒๐๘ และ ๒๐๙

หมายเลข ๑๐๒, ๑๐๔, ๑๐๕, ๑๐๗ และ ๑๐๙ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ในช่วงลำดับที่ ๓ สมาชิกที่แพร่กระจายข่าวสารต่อไปยังสมาชิกในช่วงลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๗ คน คือ

หมายเลข ๒๐๑ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๑

หมายเลข ๒๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๒

หมายเลข ๒๐๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๓

หมายเลข ๒๐๖ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๔

หมายเลข ๒๐๗ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๕

หมายเลข ๒๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๖

หมายเลข ๒๐๙ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๗

หมายเลข ๒๐๒ และ ๒๐๕ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ในช่วงลำดับที่ ๔ มีสมาชิกเพียง ๒ คน ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ คือหมายเลข ๓๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๑ และหมายเลข ๓๐๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๒ หมายเลข ๓๐๑ ๓๐๓, ๓๐๕, ๓๐๖ และ ๓๐๗ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ดังแผนภาพที่ ๘

การแพร่กระจายข่าวสารในกลุ่มที่ ๕ นี้มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ดังได้เสนอแล้ว

แผนภาพที่ ๘ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒

กลุ่มที่ ๕

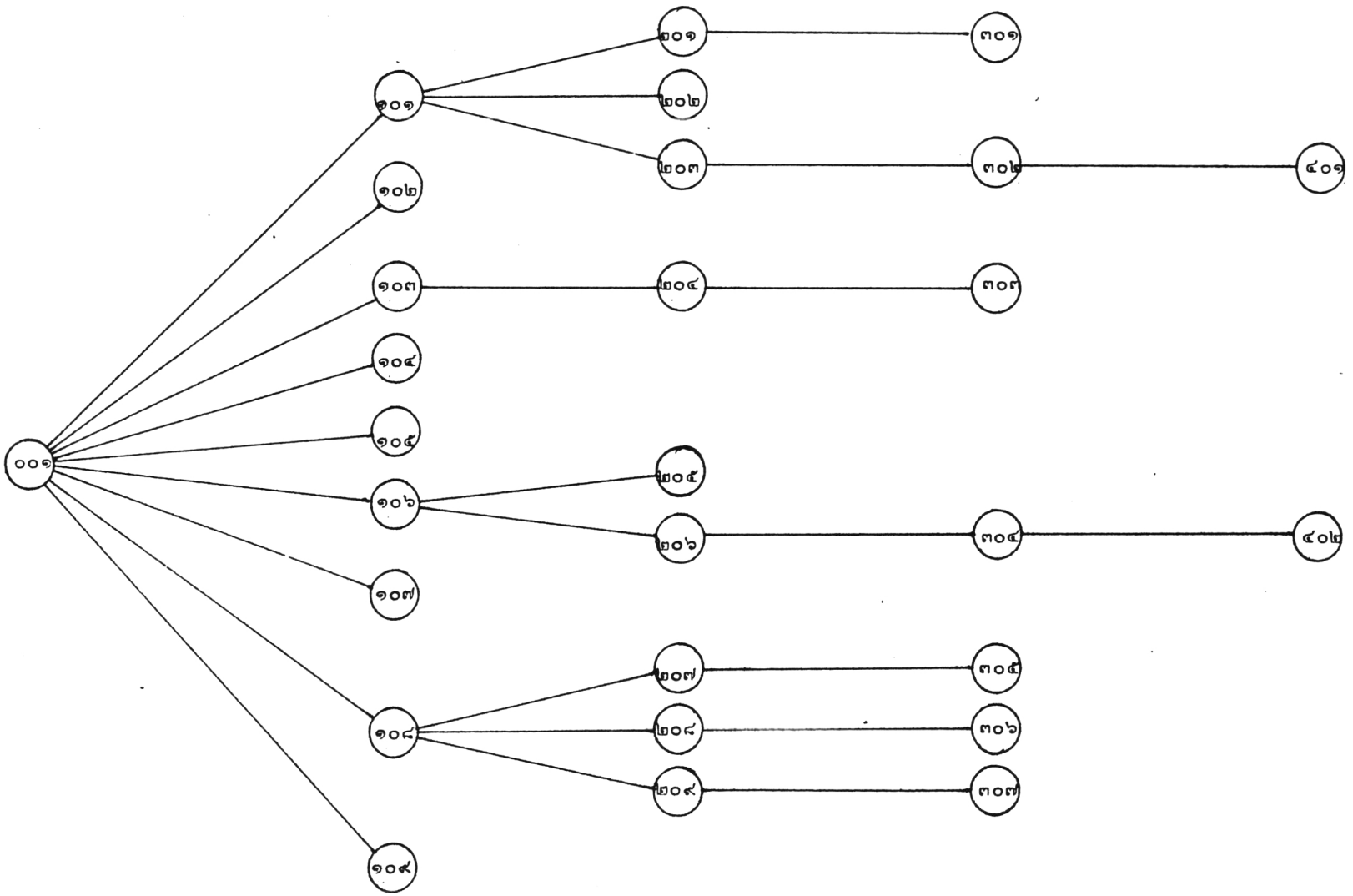

สำหรับกลุ่มที่ ๓ จะมีบางช่วงที่บุคคลที่ได้รับข่าวสารจากผู้ให้ข่าวสารที่เป็นจุดเริ่มต้นมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันด้วย โดยที่การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่มที่ ๓ ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน ๒๙ คน จุดเริ่มต้นผู้ให้ข่าวในช่วงลำดับแรกคือ หมายเลข ๐๐๑ แพร่กระจายข่าวสารโดยตรงให้กับบุคคล ๑๐ คน คือหมายเลข ๑๐๑ ถึง ๑๑๐ ในช่วงลำดับที่ ๒ จะมีสมาชิกจำนวน ๔ คน ที่แพร่กระจายข่าวสารไปยังสมาชิกในช่วงลำดับที่ ๓ คือ

หมายเลข ๑๐๑ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๑ และ ๒๐๒

หมายเลข ๑๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๓, ๒๐๔ และ ๒๐๕

หมายเลข ๑๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๖

หมายเลข ๑๐๙ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๗, ๒๐๘ และ ๒๐๙

หมายเลข ๑๑๐ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๑๐

หมายเลข ๑๐๘ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ

จากช่วงลำดับที่ ๓ จะมีสมาชิกจำนวน ๖ คน ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อไปยังช่วงลำดับที่ ๔ คือ

หมายเลข ๒๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๑

หมายเลข ๒๐๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๒

หมายเลข ๒๐๕ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๓

หมายเลข ๒๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๔

หมายเลข ๒๐๙ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๕

หมายเลข ๒๑๐ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๖

หมายเลข ๒๐๑, ๒๐๓, ๒๐๖ และ ๒๐๗ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อไป

ช่วงสุดท้ายของการแพร่กระจายข่าวสาร มีสมาชิกจำนวน ๓ คน ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ คือ

หมายเลข ๓๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๑

หมายเลข ๓๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๒

หมายเลข ๓๐๕ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๔๐๓

หมายเลข ๓๐๑, ๓๐๔ และ ๓๐๖ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ และจะไปยุติการแพร่กระจายข่าวสารที่หมายเลข ๔๐๑, ๔๐๒ และ ๔๐๓ ดังแผนภาพที่ ๙

แผนภาพที่ ๙ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒

กลุ่มที่ ๓

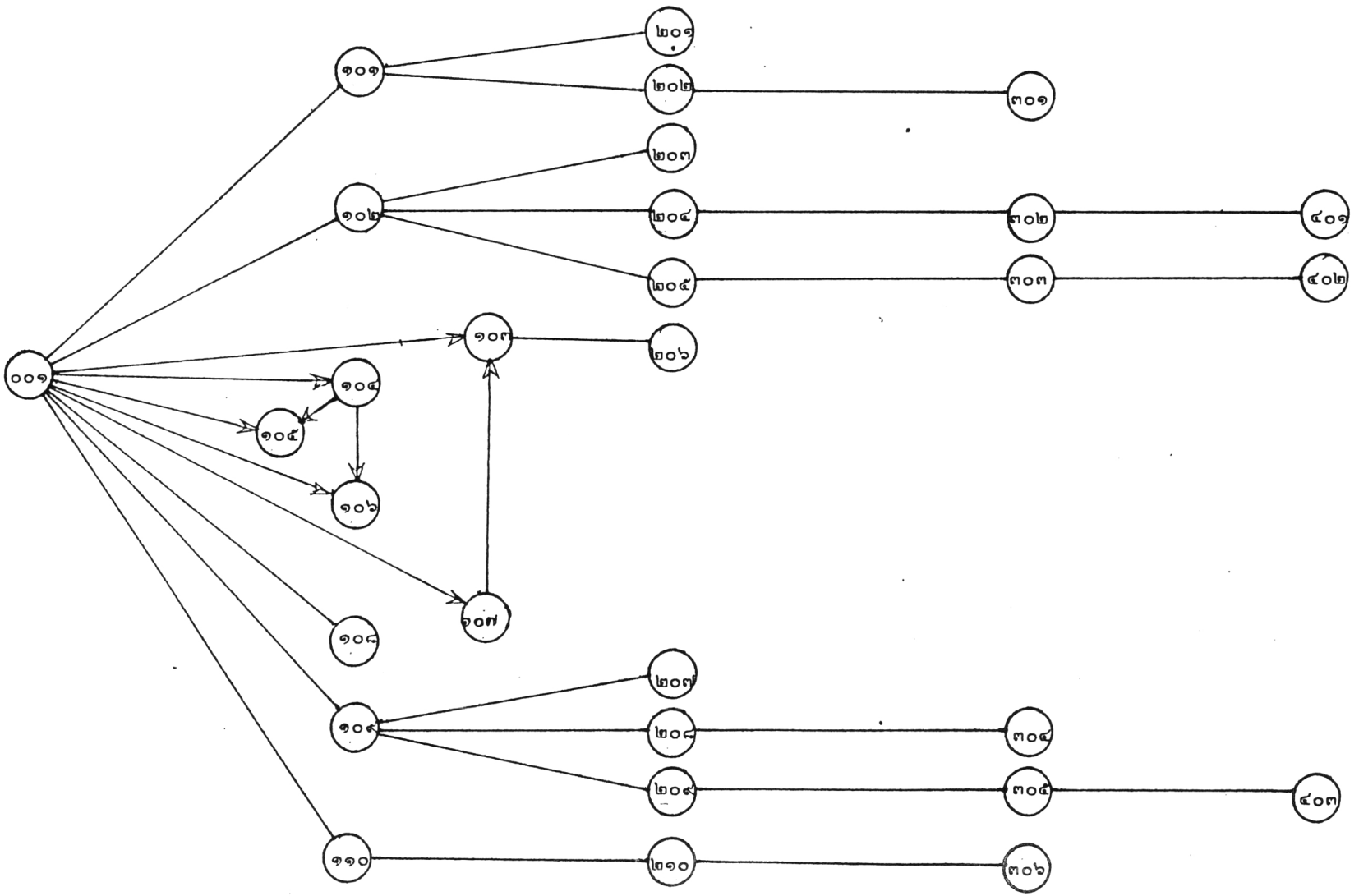

สำหรับในช่วงแรกบุคคลที่หมายเลข ๐๐๑ ติดต่อด้วยนี้จะเกิดกลุ่มย่อย ๒ กลุ่ม โดยเข้าหลักเกณฑ์การจัดกลุ่มย่อยของโรเจอร์ [1] ที่ได้ระบุไว้ว่ากลุ่มย่อยจะต้องประกอบด้วย

(๑) บุคคล ๓ คนเป็นอย่างน้อย

(๒) บุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มย่อยหนึ่งจะต้องมีการสื่อสารกับคนภายในกลุ่มย่อยของตนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนการสื่อสาร (link) ทั้งหมด

(๓) บุคคลทุกคนภายในกลุ่มย่อยแต่ละคนจะต้องมีความเชื่อมโยงถึงกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

บุคคลในกลุ่มย่อยที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยที่กลุ่มย่อยแรกประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๓ คน คือหมายเลข ๐๐๑, ๑๐๓ และ ๑๐๗ หมายเลข ๑๐๓ และ ๑๐๗ มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กลุ่มย่อยที่สองประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๔ คน คือ หมายเลข ๐๐๑, ๑๐๔, ๑๐๕ และ ๑๐๖ จะมี ๒ คู่ที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน คู่แรกคือหมายเลข ๑๐๔ กับ ๑๐๕ คู่ที่ ๒ คือหมายเลข ๑๐๔ กับ ๑๐๖

จากการที่บุคคลในกลุ่มแต่ละกลุ่มมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้การแพร่กระจายข่าวสารภายในกลุ่มย่อยถึงกันหมด ดังนั้น กลุ่มย่อยที่เกิดขึ้นนี้จึงมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อนติดกัน ดังแผนภาพที่ ๑๐

---

[1] Ibid., p. 169.

แผนภาพที่ ๑๐ ลักษณะของกลุ่มย่อยที่เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อนติดกัน ภายในเครือข่ายของกลุ่มที่ ๓

กลุ่มย่อยที่ ๑

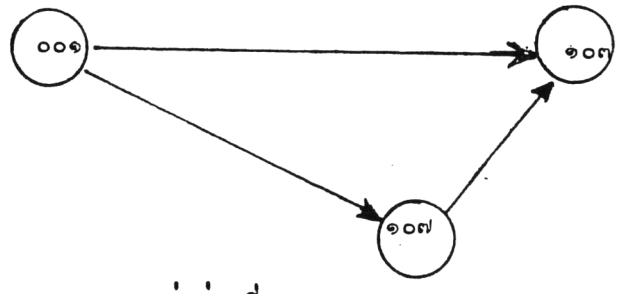

กลุ่มย่อยที่ ๒

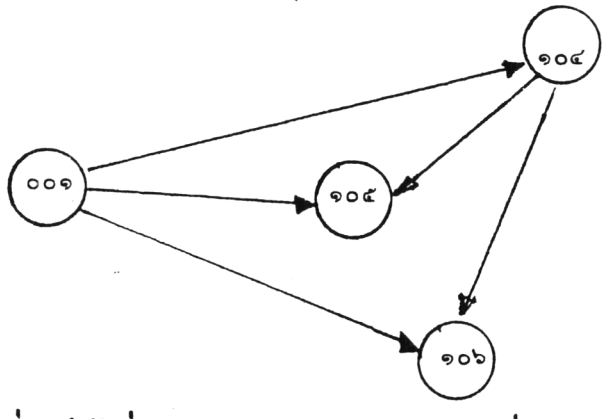

สำหรับในช่วงลำดับที่ ๒, ๓ และ ๔ ยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ คือเป็นการแพร่กระจายไปในทางเดียวและไปยุติการแพร่กระจายในช่วงลำดับที่ ๔

การติดต่อสื่อสารของกลุ่มที่ ๔ ภายในเครือข่ายจะมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน ๓๑ คน โดยมีจุดเริ่มต้นที่หมายเลข ๐๐๑ และจะมีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ๆ ไป ๔ ช่วงลำดับคือ ช่วงลำดับแรก หมายเลข ๐๐๑ แพร่กระจายข่าวสารไปยังสมาชิก จำนวน ๑๕ คน คือหมายเลข ๑๐๑ ถึงหมายเลข ๑๑๕ และช่วงที่ ๒ จะมีสมาชิกจำนวน ๗ คน ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อไป คือ

หมายเลข ๑๐๑ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๑ และ ๒๐๒

หมายเลข ๑๐๒ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๓ และ ๒๐๔

หมายเลข ๑๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๔

หมายเลข ๑๐๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๕

หมายเลข ๑๐๕ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๖

หมายเลข ๑๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๐๗, ๒๐๘ และ ๒๐๙

หมายเลข ๑๑๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๒๑๐, ๒๑๑ และ ๒๑๒

หมายเลข ๑๐๗, ๑๐๙, ๑๑๐, ๑๑๑, ๑๑๒, ๑๑๔ และ ๑๑๕ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ในช่วงลำดับที่ ๓ จะมีสมาชิกจำนวน ๓ คน ที่แพร่กระจายข่าวสารต่อไป คือ

หมายเลข ๒๐๓ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๑

หมายเลข ๒๐๔ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๒

หมายเลข ๒๐๘ แพร่กระจายไปยังหมายเลข ๓๐๓

หมายเลข ๒๐๑, ๒๐๒, ๒๐๕, ๒๐๖, ๒๐๗, ๒๑๐, ๒๑๑ และ ๒๑๒ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ในช่วงลำดับที่ ๔ หมายเลข ๓๐๑ จะแพร่กระจายข่าวสารกลับมายังหมายเลข ๒๐๔ หมายเลข ๓๐๒ จะแพร่กระจายข่าวสารกลับมายังหมายเลข ๑๐๖ และ ๒๐๙ ซึ่งหมายเลขทั้งสองเป็นผู้ที่เคยได้รับข่าวสารอยู่ในช่วงที่ ๑ และ ๒ มาก่อน สำหรับหมายเลข ๓๐๓ ไม่มีการแพร่กระจายข่าวสารต่อ ดังแผนภาพที่ ๑๑

แผนภาพที่ ๑๑ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒

กลุ่มที่ ๔

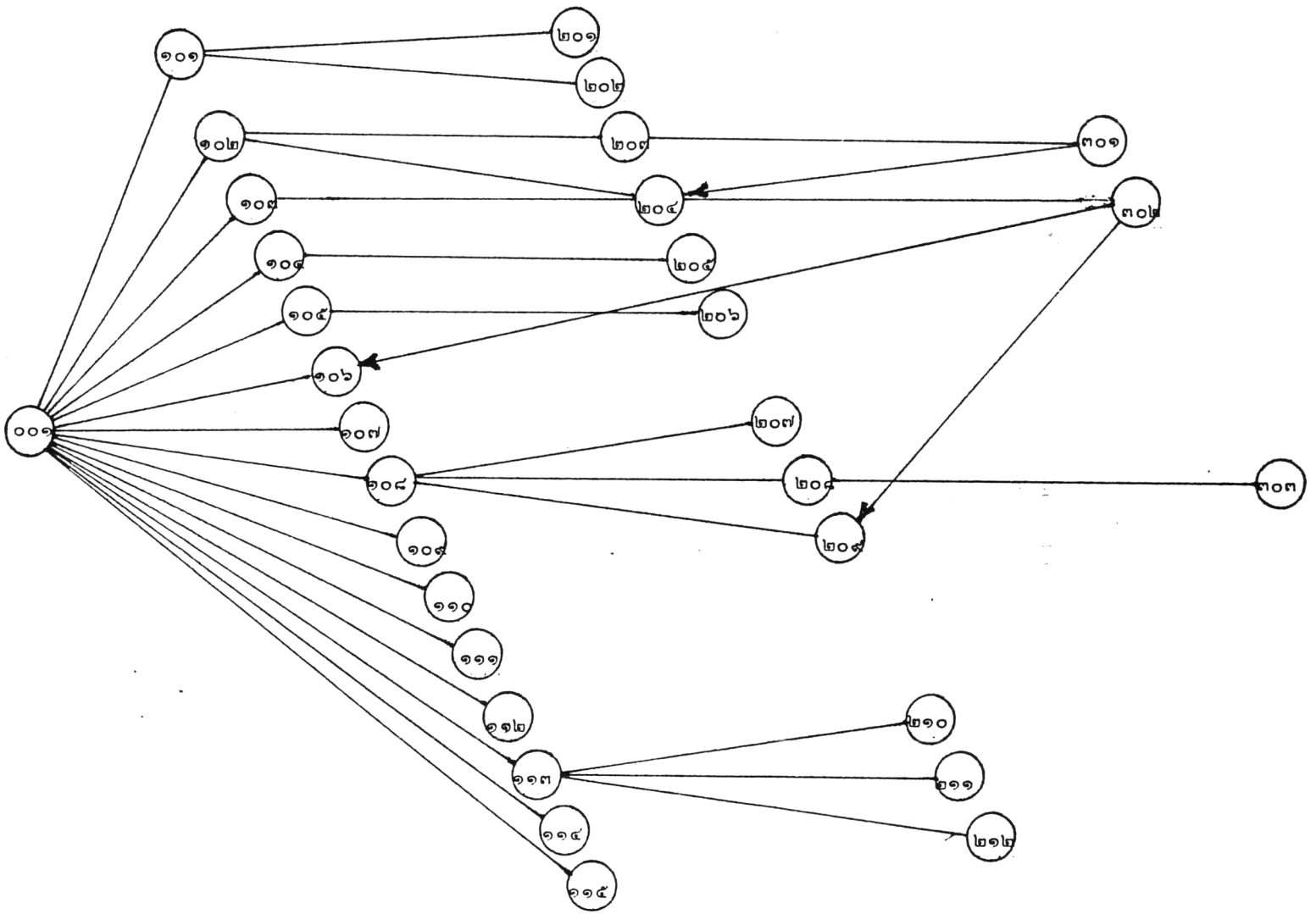

ในการติดต่อสื่อสารของกลุ่มที่ ๔ นี้ ถึงแม้ว่าจากแผนภาพที่ ๔ จะแสดงให้เห็นว่ามีลักษณะคล้ายกลุ่มย่อยเกิดขึ้นในช่วงลำดับที่ ๒ แต่เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การจัดกลุ่มย่อยแล้วยังขาดคุณสมบัติของกลุ่มย่อยคือ จะมีสมาชิกเพียง ๒ คน ประกอบด้วยหมายเลข ๒๐๓ และ ๒๐๔ เท่านั้น ซึ่งบุคคลทั้งสองนี้ไม่มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน สำหรับหมายเลข ๓๐๑ ไม่อาจนำมารวมไว้ในกลุ่มได้เนื่องจากอยู่คนละช่วงลำดับ

ทำนองเดียวกัน ส่วนอื่น ๆ ของเครือข่ายที่มีลักษณะเช่นนี้จึงไม่จัดเป็นกลุ่มย่อย ดังนั้นการติดต่อสื่อสารของกลุ่มที่ ๔ จึงไม่มีกลุ่มย่อยเกิดขึ้น

สำหรับในการสร้างแผนภาพอีกลักษณะหนึ่งจะเป็นการลากเส้นเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้และผู้รับข่าวสาร โดยใช้พื้นที่ตั้งบ้านเรือนของคู่สื่อสารและทิศทางเป็นเกณฑ์ ซึ่งในที่นี้ยังไม่สามารถที่จะกระทำให้สมบูรณ์ลงไปได้ เพราะไม่สามารถที่จะลงแผนผังหมู่บ้านและอำเภอของผู้รับข่าวสารได้ เนื่องจากการแพร่กระจายข่าวสารนี้มิได้เป็นการแพร่กระจายข่าวสารที่อยู่ในกรอบหรือขอบเขตเฉพาะภายในหมู่บ้านเดียวกันเท่านั้น แต่เป็นการแพร่กระจายข่าวสารที่ขึ้นอยู่กับผู้ให้ข่าวสารว่าจะส่งทอดต่อไปยังบุคคลใดบ้าง และโดยส่วนรวมบุคคลที่ได้รับข่าวสารจะมีที่ตั้งบ้านเรือนทั้งใกล้และไกล ทั้งในหมู่บ้านเดียวกันและต่างหมู่บ้านกระจัดกระจายกันออกไป ซึ่งตามสภาพแล้วการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยเฉพาะในสังคมชนบท ตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันคือ ปัจจัยพื้นที่ซึ่งจะมีผลต่อการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก และเป็นการสนับสนุนผลการวิจัยของ เฟสติง เจอร์และคณะ [1] ที่ว่า ปัจจัยพื้นฐานที่เป็นดัชนีสำคัญที่จะชี้ว่าคู่บุคคลจะติดต่อสื่อสารกันหรือไม่นั้น ระยะทางมีส่วนที่จะระบุว่าใครจะติดต่อสื่อสารกับใคร และจากผลการวิจัยของ อะทานาซั่นและโยชิโอะ[2] ที่ว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ใกล้กันจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งกว่าบุคคลที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ไกลกัน

---

[1] Ibid., p. 301.

[2] Ibid., p. 302.

แต่ในการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ที่มีการแพร่กระจายไปได้ไกลนั้น สาเหตุหนึ่งคือลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านอาชีพ เพราะบุคคลที่มีอาชีพเดียวกันโดยมีสถานประกอบการเดียวกันไม่จำเป็นที่จะต้องมีบ้านเรือนใกล้ชิดกันเสมอไป จึงทำให้การแพร่กระจายข่าวสารนี้ไม่ได้แพร่กระจายอยู่เฉพาะภายในละแวกบ้านเดียวกันเท่านั้น เช่น หมายเลข ๑๐๑ กลุ่มที่ ๑ ประกอบอาชีพค้าขาย จะมีการติดต่อสื่อสารกับหมายเลข ๒๐๑, ๒๐๔ ซึ่งประกอบอาชีพเดียวกัน แต่อยู่คนละหมู่บ้าน

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถลงแผนผังหมู่บ้านได้ เนื่องจากสถานที่ตั้งบ้านเรือนในแต่ละหมู่บ้าน/อำเภอ ที่มีการแพร่กระจายข่าวสารนี้ส่วนใหญ่ประมาณ ๔ ใน ๕ กลุ่ม จะอยู่กระจัดกระจายไม่อยู่รวมเป็นกลุ่ม ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างแผนผังได้ จึงได้ยึดเพียงทิศทาง เพื่อให้มองเห็นภาพรวมว่า การแพร่กระจายข่าวสารในลักษณะนี้เป็นการแพร่กระจายออกไปได้ทุกทิศทาง จะมีการไหลออกไปตามสภาพการมิได้รวมอยู่เป็นที่ดัง เช่น เครือข่ายอื่น

ในการสร้างแผนภาพ จะไม่ใช้ลูกศรชี้ถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะถือว่าเส้นแสดงเครือข่ายการสื่อสาร เป็นเส้นเชื่อมโยงระหว่างบุคคลที่ได้สื่อสารซึ่งกันและกัน ความยาวของเส้นความเชื่อมโยงจะบอกระยะทางโดยประมาณระหว่างบ้านของคู่สื่อสาร ดังแผนภาพที่ ๑๒ - ๑๖

แผนภาพที่ ๑๒ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ขนบท จัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้รับข่าวสาร

กลุ่มที่ ๑

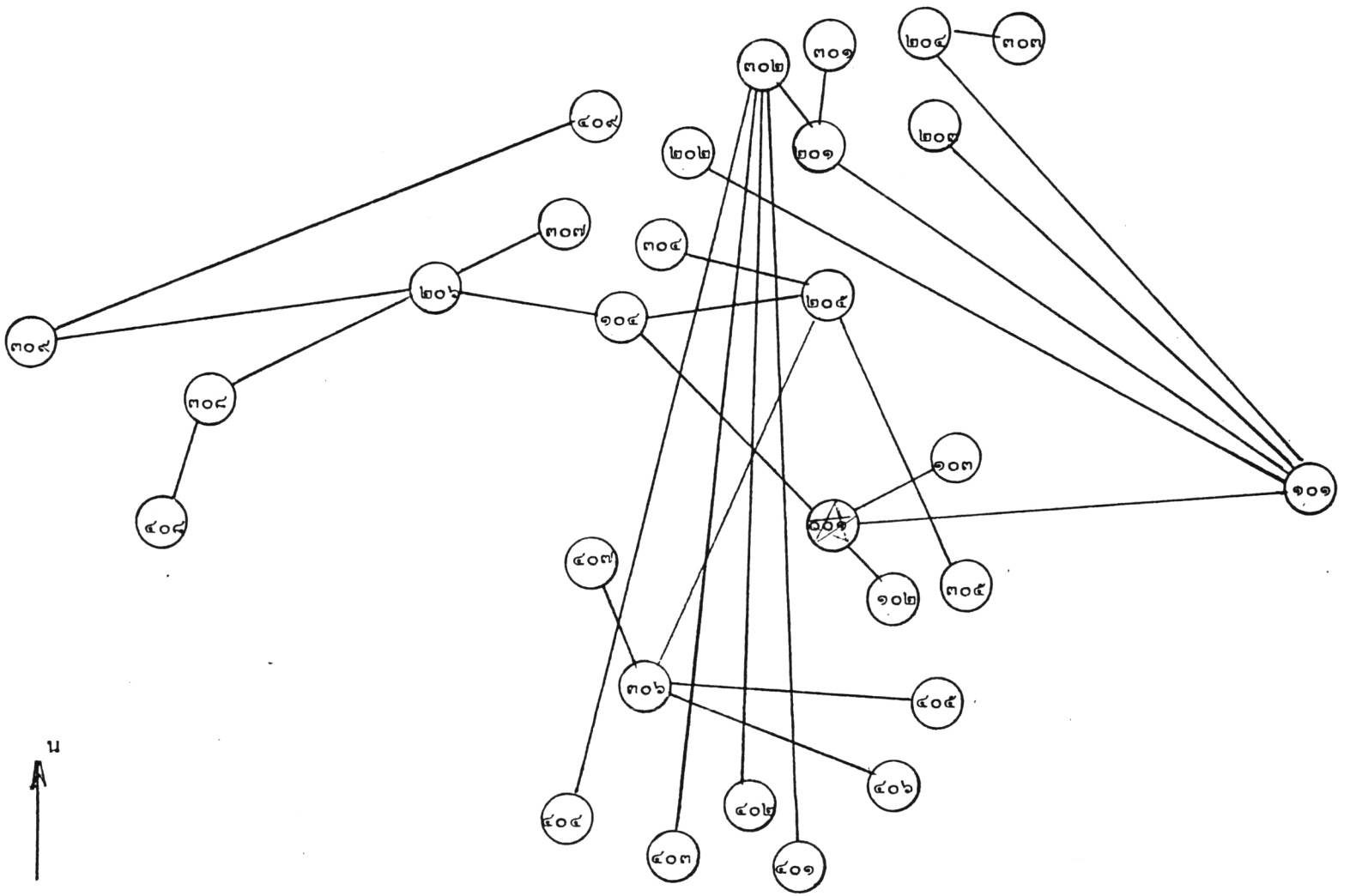

แผนภาพที่ ๑๓ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬา - ชนบท จัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้รับข่าวสาร

กลุ่มที่ ๒

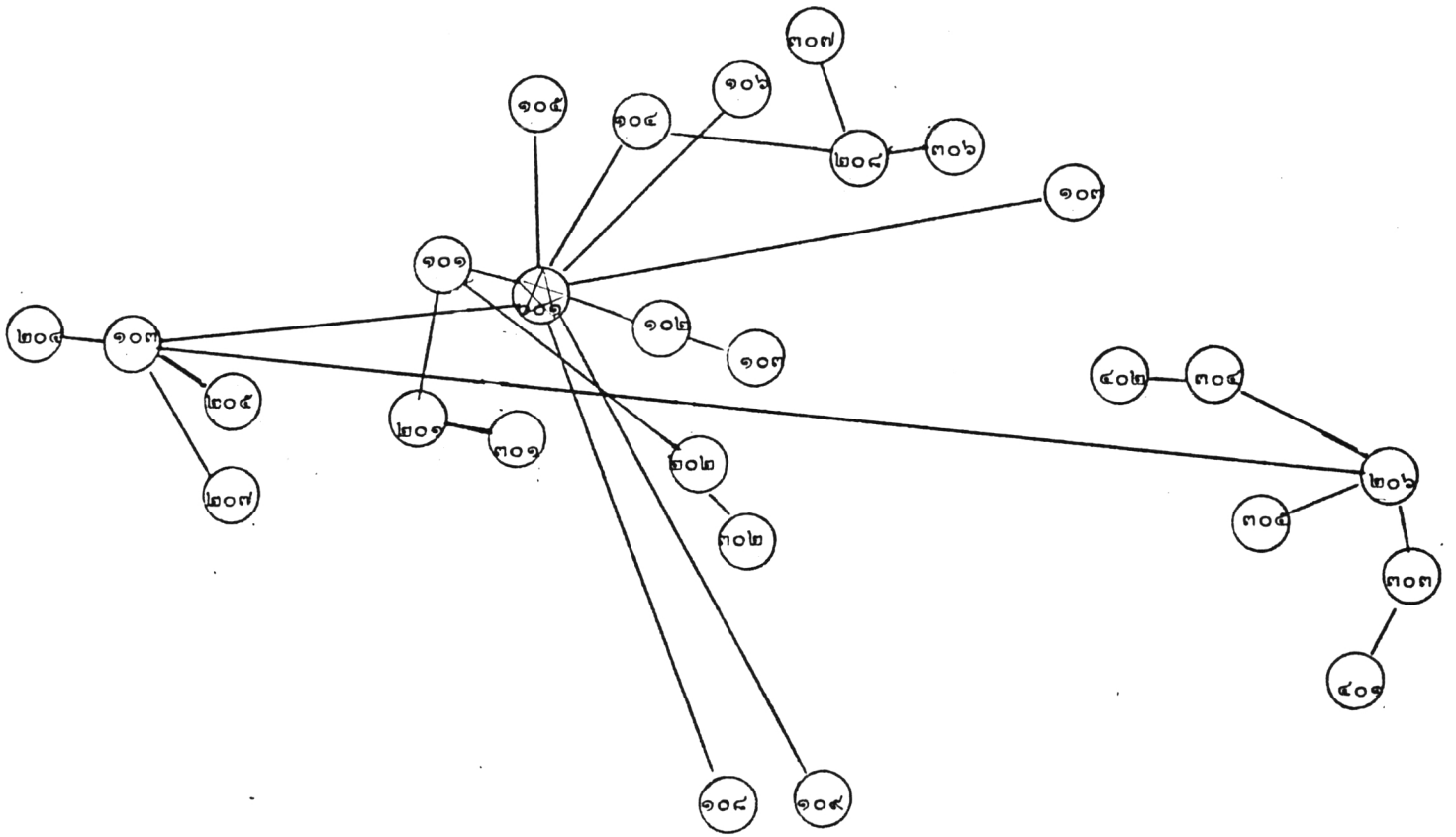

๕

แผนภาพที่ ๑๔ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้รับข่าวสาร

กลุ่มที่ ๓

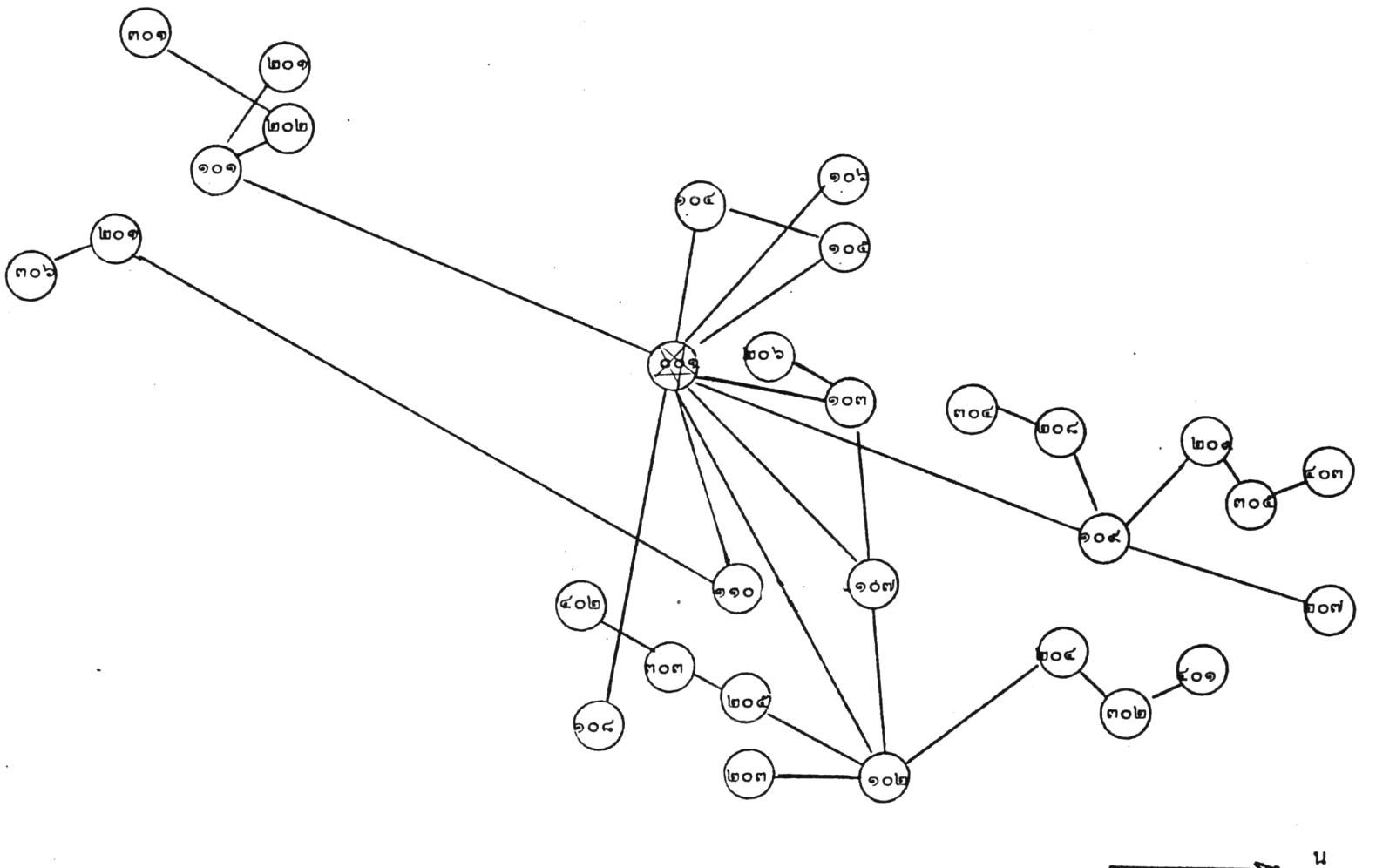

แผนภาพที่ ๑๕ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้รับข่าวสาร

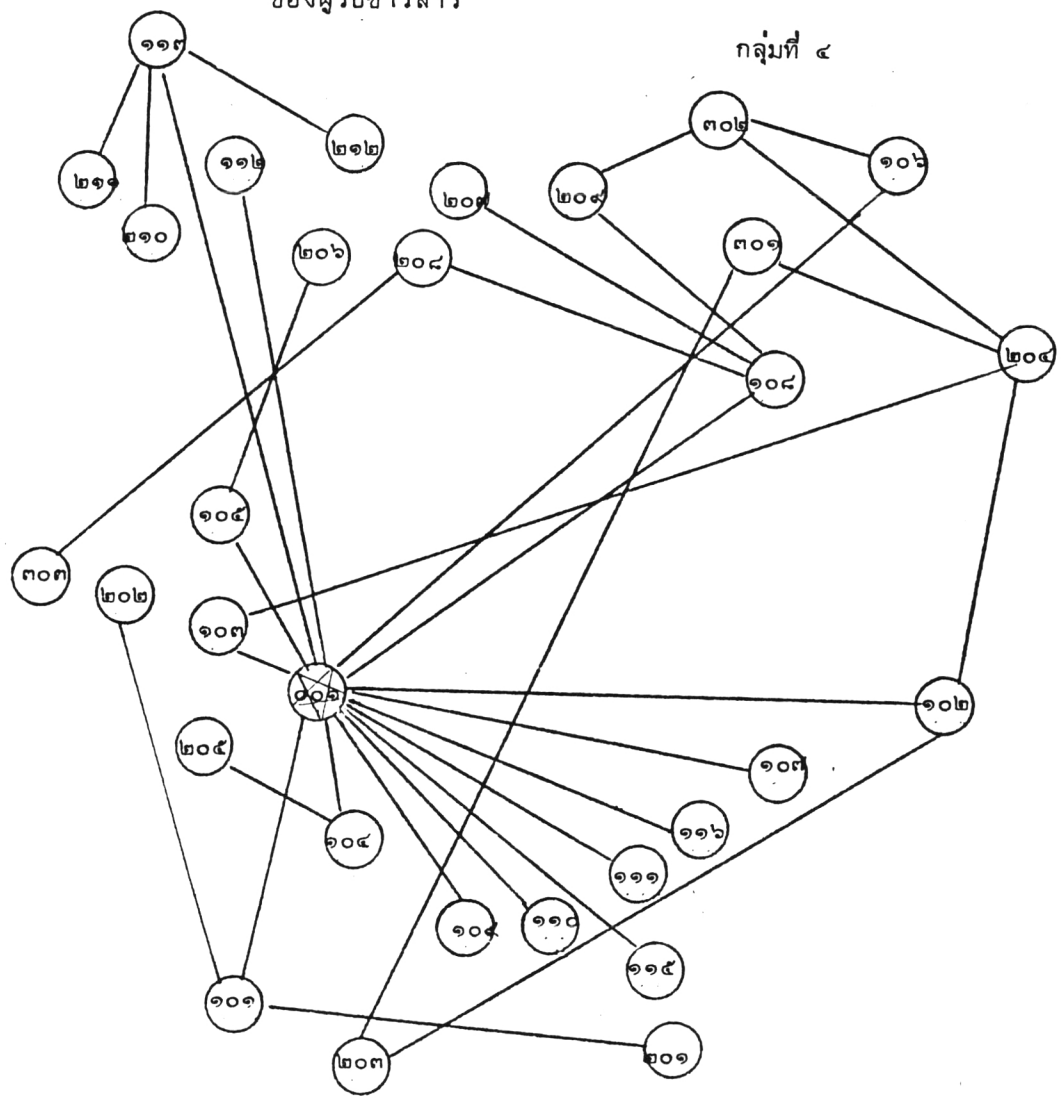

แผนภาพที่ ๑๖ เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จัดตามลักษณะพื้นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้รับข่าวสาร

กลุ่มที่ ๕

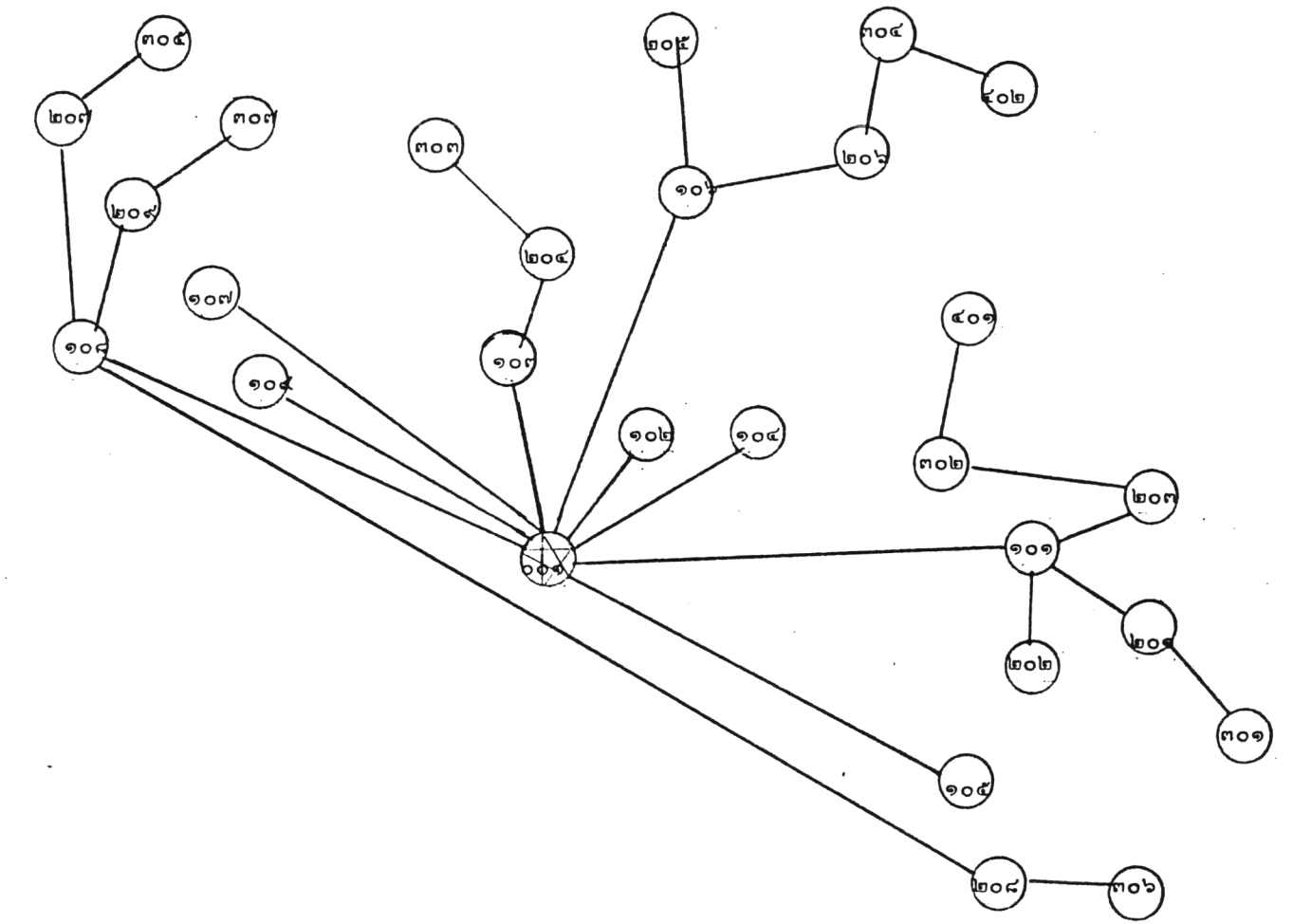

น

หลังจากการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารด้วยการสร้างแผนภาพเพื่อพิจารณารูปแบบเครือข่าย และความเกี่ยวโยงของบุคคลในเครือข่ายแล้ว เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้ทำการศึกษาถึงดัชนีโครงสร้างการสื่อสาร ในอันดับต่อไป

<u>ดัชนีโครงสร้างการสื่อสาร</u>

ดัชนีโครงสร้างการสื่อสาร จะเป็นเครื่องชี้ความสัมพันธ์ทางการสื่อสารระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งแนวความคิดในการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร โดยทั่วไปสามารถที่จะศึกษาถึงดัชนีโครงสร้างการสื่อสารได้เป็น ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับบุคคล (individual level)

๒. ระดับกลุ่มย่อย (clique level)

๓. ระดับระบบ (system level)

สำหรับการวิเคราะห์เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จะเป็นการวิเคราะห์ในระดับบุคคลเท่านั้น เนื่องจากในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในกลุ่มที่ ๑, ๒, ๔ และ ๕ ไม่ปรากฏว่ามีกลุ่มย่อยเกิดขึ้น

ส่วนในกลุ่มที่ ๓ ช่วงลำดับแรกของการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลจะเกิดกลุ่มย่อยขึ้น แต่ไม่สามารถหาค่าดัชนีโครงสร้างการสื่อสารในระดับกลุ่มย่อยได้ เนื่องจากมีเพียง ๒ กลุ่มย่อย ดังนั้น การหาค่าดัชนีโครงสร้างการสื่อสารในครั้งนี้ จึงทำในระดับบุคคลเท่านั้น

โรเจอร์ และคินเซด ได้ให้คำนิยามและวิธีการวัดหาค่าดัชนีโครงสร้างการสื่อสารในระดับบุคคลไว้ ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ คำนิยามและวิธีการวัดโครงสร้างการสื่อสารในระดับบุคคล [1]

ดัชนีโครงสร้างการสื่อสาร	คำนิยาม	การวัด
๑. ค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคล (individual connectedness)	อัตราความเชื่อมโยง กับบุคคลอื่น ๆ ในระบบของสมาชิกแต่ละคน	จำนวนความเกี่ยวโยงกับบุคคลอื่น ๆ ในเครือข่ายที่เกิดขึ้นจริง หารด้วยจำนวนความเกี่ยวโยงทางการสื่อสารที่สามารถเกิดขึ้นได้
๒. ค่าบูรณาการของบุคคล (individual integration)	อัตราความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการสื่อสาร	จำนวนความเกี่ยวโยงทางอ้อมระหว่างบุคคลในเครือข่ายการสื่อสาร หารด้วยจำนวนความเกี่ยวโยงทางอ้อมที่สามารถเกิดขึ้นได้
๓. ความหลากหลายของบุคคล (individual diversity)	อัตราความแตกต่างในตัวแปรบางประการระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการสื่อสาร	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตัวแปรบางประการของสมาชิกแต่ละบุคคลในเครือข่ายการสื่อสาร

การคำนวณค่าดัชนีโครงสร้างการสื่อสารในระดับบุคคล เพื่อนำผลที่ได้มาอธิบายถึงความเกี่ยวโยงของบุคคลในระบบของสมาชิกแต่ละคน ความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการสื่อสาร และเพื่อนำมาอธิบายถึงความแตกต่างในตัวแปรบางประการระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการสื่อสาร ตัวแปรดังกล่าวคือ อายุ การศึกษา และรายได้

[1] Ibid., p. 183 - 184.

การคำนวณค่าดัชนีโครงสร้างการสื่อสารในระดับบุคคลซึ่งประกอบด้วยค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคล ค่าบูรณาการของบุคคล และค่าความหลากหลายของบุคคล โดยใช้วิธีการคำนวณตามแนวของโรเจอร์ ที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ ๓

การคำนวณค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคล จะแสดงให้เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนได้รับการติดต่อสื่อสารจากสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มมากน้อยเพียงใด ดัชนีจะมีค่าอยู่ระหว่าง ๐ ถึง ๑ ถ้าค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลคนใดสูง แสดงว่าสมาชิกคนนั้นมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มมาก สำหรับค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลในแต่ละกลุ่มจะปรากฏผลดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย จำแนกตามรายกลุ่ม

หมายเลขสมาชิก	ค่าดัชนี				
	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	กลุ่มที่ ๕
๐๐๑	๑.๑๔๒	๐.๓๔๖	๐.๓๔๔	๐.๕๐๐	๐.๓๓๓
๑๐๑	๐.๑๗๘	๐.๑๑๕	๐.๑๐๓	๐.๑๐๐	๐.๑๔๘
๑๐๒	๐.๐๓๕	๐.๐๗๖	๐.๑๗๒	๐.๑๐๐	๐.๐๓๗
๑๐๓	๐.๐๓๕	๐.๑๔๒	๐.๑๐๓	๐.๐๖๖	๐.๐๗๔
๑๐๔	๐.๑๐๗	๐.๐๗๖	๐.๑๐๓	๐.๐๖๖	๐.๐๓๗
๑๐๕	-	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	๐.๐๖๖	๐.๐๓๗
๑๐๖	-	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	๐.๑๑๑
๑๐๗	-	๐.๐๓๘	๐.๑๓๗	๐.๑๓๓	๐.๐๓๗
๑๐๘	-	๐.๐๓๘	๐.๑๐๓	๐.๐๓๓	๐.๑๔๘
๑๐๙	-	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	๐.๐๓๓	๐.๐๓๗
๑๑๐	-	-	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	-
๑๑๑	-	-	-	๐.๐๓๓	-
๑๑๒	-	-	-	๐.๑๓๓	-
๑๑๓	-	-	-	๐.๐๖๖	-
๑๑๔	-	-	-	๐.๐๓๓	-
๑๑๕	-	-	-	๐.๐๓๓	-
๒๐๑	๐.๐๓๕	๐.๐๗๖	๐.๐๓๔	๐.๐๓๓	๐.๐๗๔
๒๐๒	๐.๐๓๕	๐.๐๗๖	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	๐.๐๓๗
๒๐๓	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	๐.๐๖๖	๐.๐๗๔
๒๐๔	๐.๐๗๑	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	๐.๑๓๓	๐.๐๗๔
๒๐๕	๐.๑๔๒	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	๐.๐๓๗
๒๐๖	๐.๑๔๒	๐.๐๕๓	๐.๐๓๔	๐.๐๓๓	๐.๐๗๔

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าดัชนี				
	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	กลุ่มที่ ๕
๒๐๗	-	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	๐.๐๓๓	๐.๐๗๔
๒๐๘	-	๐.๑๑๕	๐.๐๖๘	๐.๐๖๖	๐.๐๗๔
๒๐๙	-	-	๐.๐๖๘	๐.๐๖๖	๐.๐๗๔
๒๑๐	-	-	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	-
๒๑๑	-	-	-	๐.๐๓๓	-
๒๑๒	-	-	-	๐.๐๓๓	-
๓๐๑	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	๐.๐๖๖	๐.๐๓๗
๓๐๒	๐.๑๗๘	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	๐.๑๐๐	๐.๐๗๔
๓๐๓	๐.๐๓๕	๐.๐๗๖	๐.๐๖๘	๐.๐๓๓	๐.๐๓๗
๓๐๔	๐.๐๓๕	๐.๐๗๖	๐.๐๓๔	-	๐.๐๗๔
๓๐๕	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	๐.๐๖๘	-	๐.๐๓๗
๓๐๖	๐.๑๔๒	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	-	๐.๐๓๗
๓๐๗	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	-	-	๐.๐๓๗
๓๐๘	๐.๐๗๑	-	-	-	-
๓๐๙	๐.๐๗๑	-	-	-	-
๔๐๑	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	-	๐.๐๓๗
๔๐๒	๐.๐๓๕	๐.๐๓๘	๐.๐๓๔	-	๐.๐๓๗
๔๐๓	๐.๐๓๕	-	๐.๐๓๔	-	
๔๐๔	๐.๐๓๕	-	-	-	
๔๐๕	๐.๐๓๕	-	-	-	
๔๐๖	๐.๐๓๕	-	-	-	
๔๐๗	๐.๐๓๕	-	-	-	
๔๐๘	๐.๐๓๕	-	-	-	
๔๐๙	๐.๐๓๕	-	-	-	

จากตารางที่ ๔ ค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลในเครือข่ายแต่ละกลุ่ม พบว่า

กลุ่มที่ ๑ สมาชิกที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำสุด มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๓๕ และสูงสุดมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๗๘

กลุ่มที่ ๒ สมาชิกที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำสุด มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๓๘ และสูงสุดมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๓๔๖

กลุ่มที่ ๓ สมาชิกที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำสุด มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๓๔ และสูงสุดมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๓๔๔

กลุ่มที่ ๔ สมาชิกที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำสุด มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๓๓ และสูงสุดมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๕

กลุ่มที่ ๕ สมาชิกที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำสุด มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๐๓๗ และสูงสุดมีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๓๓๓

จากค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลที่ได้ แสดงว่าบุคคลที่มีค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารต่ำ จะมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ น้อย และบุคคลที่มีค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารสูงจะมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ มาก

ดังนั้นค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลจึงมีความสัมพันธ์กับการแพร่กระจายข่าวสาร บุคคลที่มีค่าความเชื่อมโยงสูงจึงทำหน้าที่เป็นสื่อในการแพร่กระจายข่าวสารได้ดีกว่าบุคคลที่มีค่าความเชื่อมโยงต่ำ ซึ่งวิธีการในการหาค่าความเชื่อมโยงทางการสื่อสารของบุคคลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาสื่อบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการแพร่กระจายข่าวสาร หรือเป็นผู้นำท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

ค่าบูรณาการของบุคคล จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกที่อยู่ในกลุ่ม ดัชนีจะมีค่าอยู่ระหว่าง ๐ ถึง ๑ ถ้าค่าบูรณาการของบุคคลเท่ากับ ๑.๐ เครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์แบบเกี่ยวข้อนติดกันอย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าค่าบูรณาการของบุคคลเท่ากับ ๐ เครือข่ายการสื่อสารจะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์แบบกระจายอย่างสมบูรณ์

ในการวิเคราะห์เครือข่ายเพื่อหาค่าบูรณาการของบุคคลนี้ กลุ่มที่ ๑, ๒, ๔ และ ๕ ค่าบูรณาการของสมาชิกแต่ละคนจะเท่ากับ ๐ เนื่องจากสมาชิกในแต่ละช่วงลำดับไม่มีความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน สำหรับในกลุ่มที่ ๓ จะมีสมาชิกในช่วงลำดับที่ ๑ ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกหมายเลข ๐๐๑ จำนวน ๖ คน คือ หมายเลข ๑๐๒, ๑๐๓, ๑๐๔, ๑๐๕, ๑๐๖ และ ๑๐๙ จะมีความเชื่อมโยงทางการสื่อสารระหว่างกัน และมีค่าบูรณาการ[1] เท่ากับ ๐.๖๖ สมาชิกอื่นที่เหลือจะมีค่าบูรณาการเท่ากับ ๐ เช่นเดียวกับค่าบูรณาการของสมาชิกกลุ่มที่ ๑, ๒, ๔ และ ๕

ประการสุดท้าย ในการคำนวณค่าความหลากหลายของบุคคลซึ่งเป็นอัตราความแตกต่างในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้ ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายของแต่ละกลุ่ม สมาชิกจะมีค่าความหลากหลาย ดังตารางที่ ๕ - ๙

---

[1]วิธีการคำนวณดูจากหน้า ๔๔

ตารางที่ ๕ ค่าความหลากหลายของสมาชิกเครือข่ายการสื่อสารในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้

กลุ่มที่ ๑

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๐๐๑	๑๒.๗๘	๐	๒.๕
๑๐๑	๘.๓๐	๒.๘๗	๑,๗๐๑.๗๑๔
๑๐๒	-	-	-
๑๐๓	-	-	-
๑๐๔	๔.๒๔๒๖	๘.๔๘	๓๕๓.๕๕
๒๐๑	-	-	-
๒๐๒	๑๔.๘๗	๐	๒,๔๗๔.๘๗
๒๐๓	-	-	-
๒๐๔	๐	๐	๐
๒๐๕	๒๐.๒๓	๖.๓๒๔	๑,๗๓๒.๐๕
๒๐๖	๑๔.๑๘	๕.๒๙	๒,๐๒๐.๗๒
๓๐๑	-	-	-
๓๐๒	๗.๕๙	๒	๗๕๔.๔๓
๓๐๓	-	-	-
๓๐๔	-	-	-
๓๐๕	-	-	-
๓๐๖	๑๙.๐๐๘	๐	๒,๕๑๖.๖๑๑
๓๐๗	-	-	-
๓๐๘	๐	๐	๐

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๓๐๙	๐	๐	๐
๔๐๑	-	-	-
๔๐๒	-	-	-
๔๐๓	-	-	-
๔๐๔	-	-	-
๔๐๕	-	-	-
๔๐๖	-	-	-
๔๐๗	-	-	-
๔๐๘	-	-	-
๔๐๙	-	-	-

ตารางที่ ๖ ค่าความหลากหลายของสมาชิกเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร ในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้

กลุ่มที่ ๒

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๐๐๑	๔.๔๖	๔.๒๓๖	๒,๐๐๖.๔๓
๑๐๑	๑.๔๑๔	๐	๗๐๗.๑๐๖
๑๐๒	๐	๐	๐
๑๐๓	๑๑.๓๔๓	๓.๐	๘๖๖.๐๒๕
๑๐๔	๐	๐	๐
๑๐๕	-	-	-
๑๐๖	-	-	-
๑๐๗	-	-	-
๑๐๘	-	-	-
๑๐๙	-	-	-
๒๐๑	๐	๐	๐
๒๐๒	๐	๐	๐
๒๐๓	-	-	-
๒๐๔	-	-	-
๒๐๕	-	-	-
๒๐๖	๒	๕.๐๐๓	๒๘๘.๖๗
๒๐๗	-	-	-
๒๐๘	๗.๐๗	๒.๘๒๘	๑,๔๑๔.๒๑๓
๓๐๑	-	-	-

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๓๐๒	-	-	-
๓๐๓	๐	๐	๐
๓๐๔	๐	๐	๐
๓๐๕	-	-	-
๓๐๖	-	-	-
๓๐๗	-	-	-
๔๐๑	-	-	-
๔๐๒	-	-	-

ตารางที่ ๗ ค่าความหลากหลายของสมาชิกเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร ในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้

กลุ่มที่ ๓

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๐๐๑	๑๐.๒๐	๐	๙๕๘.๐๖๕
๑๐๑	๗.๗๗๘	๐	๗๐๗.๑๐๖๗
๑๐๒	๓.๗๔	๐	๕๐๐.๐
๑๐๓	๐	๐	๐
๑๐๔	๒.๑๒๑	๐	๘๔๘.๕๒๘
๑๐๕	-	-	-
๑๐๖	-	-	-
๑๐๗	๗.๘๑	๕.๐๓๓	๒๘๘.๖๗๕
๑๐๘	๐	๐	๐
๑๐๙	-	-	-
๑๑๐	๐	๐	๐
๒๐๑	-	-	-
๒๐๒	๐	๐	๐
๒๐๓	-	-	-
๒๐๔	๐	๐	๐
๒๐๕	๐	๐	๐
๒๐๖	-	-	-
๒๐๗	-	-	-
๒๐๘	๐	๐	๐

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๒๐๙	๐	๐	๐
๒๑๐	๐	๐	๐
๓๐๑	-	-	-
๓๐๒	๐	๐	๐
๓๐๓	๐	๐	๐
๓๐๔	-	-	-
๓๐๕	๐	๐	๐
๓๐๖	-	-	-
๔๐๑	-	-	-
๔๐๒	-	-	-
๔๐๓	-	-	-

ตารางที่ ๘ ค่าความหลากหลายของสมาชิกเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร ในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้

กลุ่มที่ ๔

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๐๐๑	๙.๑๒๕	๐	๑,๑๖๘.๔๓๔
๑๐๑	๗.๗๗	๘.๔๘๕	๑,๕๕๕.๖๓๔
๑๐๒	๓.๕๓๕	๐	๑๔๑.๔๒๑
๑๐๓	๐	๐	๐
๑๐๔	๐	๐	๐
๑๐๕	๐	๐	๐
๑๐๖	-	-	-
๑๐๗	-	-	-
๑๐๘	๓.๖๐	-	๒๘๘.๖๗๕
๑๐๙	-	-	-
๑๑๐	-	-	-
๑๑๑	-	-	-
๑๑๒	-	-	-
๑๑๓	๑๖.๕๒๒	๒.๓๐๙	๒,๐๒๐.๗๒๕
๑๑๔	-	-	-
๑๑๕	-	-	-
๒๐๑	-	-	-
๒๐๒	-	-	-
๒๐๓	๐	๐	๐

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๒๐๔	๐	๐	๐
๒๐๕	-	-	-
๒๐๖	-	-	-
๒๐๗	-	-	-
๒๐๘	๐	๐	๐
๒๐๙	-	-	-
๒๑๐	-	-	-
๒๑๑	-	-	-
๒๑๒	-	-	-
๓๐๑	๐	๐	๐
๓๐๒	๒.๑๒๑	๐	๙๑๙.๒๓๘
๓๐๓	-	-	-

ตารางที่ ๙ ค่าความหลากหลายของสมาชิกเครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร ในตัวแปรอายุ การศึกษา และรายได้

กลุ่มที่ ๕

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๐๐๑	๘.๗๙	๓.๘๔	๒,๗๕๑.๒๖
๑๐๑	๓.๖	๒.๓๐๙	๒๘๘.๖๗๕
๑๐๒	-	-	-
๑๐๓	๐	๐	๐
๑๐๔	-	-	-
๑๐๕	-	-	-
๑๐๖	๔.๒๔	๒.๘๒๘	๓๕๓.๕๕๓
๑๐๗	-	-	-
๑๐๘	๒.๕๖๑	๑.๔๑๔	๒,๑๐๐.๗๙
๑๐๙	-	-	-
๒๐๑	๐	๐	๐
๒๐๒	-	-	-
๒๐๓	๐	๐	๐
๒๐๔	๐	๐	๐
๒๐๕	-	-	-
๒๐๖	๐	๐	๐
๒๐๗	๐	๐	๐
๒๐๘	๐	๐	๐
๒๐๙	๐	๐	๐

ตารางที่ ๙ (ต่อ)

หมายเลขสมาชิก	ค่าความหลากหลายของบุคคล		
	อายุ	การศึกษา	รายได้
๓๐๑	-	-	-
๓๐๒	๐	๐	๐
๓๐๓	-	-	-
๓๐๔	๐	๐	๐
๓๐๕	-	-	-
๓๐๖	-	-	-
๓๐๗	-	-	-
๔๐๑	-	-	-
๔๐๒	-	-	-

จากตารางที่ ๕-๙ เป็นการแสดงค่าความหลากหลายของสมาชิกแต่ละคนของทุกกลุ่ม กลุ่มที่ ๑ สมาชิกหมายเลข ๐๐๑ มีค่าความหลากหลายด้านอายุ เท่ากับ ๑๒.๗๘ มีค่าความหลายหลายด้านการศึกษา เท่ากับ ๐ และมีค่าความหลากหลายด้านรายได้ เท่ากับ ๒.๕๐ แสดงว่า บุคคลที่หมายเลข ๐๐๑ ติดต่อด้วย ซึ่งมีจำนวน ๔ คน[1] จะมีความแตกต่างกันในด้านอายุ เท่ากับ ๑๒.๗๘ ด้านรายได้ เท่ากับ ๒.๕๐ แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านการศึกษา นั่นคือ แต่ละบุคคลจบชั้นการศึกษาเหมือนกัน จึงมีค่า เท่ากับ ๐ ในกรณีที่สมาชิกในเครือข่ายมีการติดต่อสื่อสารหรือมีความเกี่ยวโยงกับสมาชิกอื่นเพียงคนเดียว หรือไม่มีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกอื่น ก็จะไม่มีค่าความหลากหลาย เกิดขึ้น จึงใช้สัญญลักษณ์ - แทน ในทำนองเดียวกันก็สามารถอธิบายถึงค่าความหลากหลายของบุคคลอื่น ๆ ของทุกกลุ่มได้เช่นเดียวกัน

ในการคำนวณค่าความหลากหลายของบุคคลนี้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคลในตัวแปรด้านอายุ การศึกษา และรายได้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการอธิบายในเรื่องของคุณลักษณะของคู่สื่อสารได้

<u>คุณลักษณะของคู่สื่อสาร</u>

ปัจจัยหนึ่งที่จะทำนายได้ว่า "ใครจะถ่ายทอดข่าวสารต่อไปยังใคร และในการถ่ายทอดข่าวสารนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงไร"[2] คุณลักษณะของคู่สื่อสารทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันจะสามารถช่วยให้ทำนายได้

การแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของคู่สื่อสาร โดยใช้ตัวแปร ๓ ประการคือ ด้านอายุ การศึกษา และรายได้ เพื่อศึกษาว่าผู้ให้ข่าวสารจะ เลือกทำการแพร่กระจายข่าวสารให้กับบุคคลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับตนในด้านอายุ การศึกษา และรายได้ หรือไม่ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนการติดต่อสื่อสารของสมาชิกดังนี้คือ

กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๒๘ คู่

กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๒๖ คู่

---

[1] ดูจากตารางการติดต่อสื่อสารของสมาชิกเครือข่ายการสื่อสาร หน้า ๔๒

[2] Ibid., p. 127.

กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๒๙ คู่

กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คู่

กลุ่มที่ ๕ จำนวน ๒๗ คู่

สำหรับวิธีการวัดคุณลักษณะของคู่สื่อสาร ผู้วิจัยได้ใช้สถิติสหสัมพันธ์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามของคู่สื่อสาร ซึ่งผลการทดสอบคุณลักษณะของคู่สื่อสารด้านอายุ การศึกษา และรายได้นั้น จะปรากฏในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ ค่าสหสัมพันธ์ของคู่สื่อสารในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r) กลุ่ม ๑	๒	๓	๔	๕
อายุ	- ๐.๑๓๘	- ๐.๑๗๕	- ๐.๓๒๗	- ๐.๐๐๓	๐.๓๔๐
การศึกษา	๐.๓๐๘	- ๐.๑๕๗	๐.๓๙๘*	- ๐.๐๖๒	๐.๒๖๙
รายได้	- ๐.๐๕๕	๐.๓๕๑	- ๐.๐๖๑	๐.๒๔๔	๐.๐๑๙

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของคู่สื่อสารด้านอายุ การศึกษา และรายได้ พบว่า

กลุ่มที่ ๑ อายุและรายได้ของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามในระดับต่ำ การศึกษาของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางเดียวกันในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ ๒ อายุและการศึกษาของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามในระดับต่ำ รายได้ของคู่สื่อสาร จะมีความสัมพันธ์ทางเดียวกันในระดับปานกลาง

กลุ่มที่ ๓ อายุของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามในระดับปานกลาง การศึกษาของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทาง เดียวกันในระดับปานกลาง รายได้ ของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทาง เดียวกันในระดับต่ำ

กลุ่มที่ ๔ อายุและการศึกษาของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามในระดับต่ำ รายได้ของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามค่อนข้างต่ำ

กลุ่มที่ ๕ อายุของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทาง เดียวกันในระดับปานกลาง การศึกษาของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทาง เดียวกันในระดับค่อนข้างต่ำ รายได้ของคู่สื่อสารจะมีความสัมพันธ์ทาง เดียวกันในระดับค่อนข้างต่ำ

แต่เมื่อนำค่า r ที่ได้มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ พบว่า การศึกษาของคู่สื่อสารในกลุ่มที่ ๓ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ แสดงว่า คู่สื่อสารที่ติดต่อสื่อสารกันในเครือข่ายจะมีคุณลักษณะที่เหมือนกันทางด้านการศึกษา จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ทำกันในระหว่างบุคคลที่มีความเหมือนกัน

สำหรับกลุ่มที่ ๑, ๒, ๔ และ ๕ พบว่า อายุ การศึกษา และรายได้ ของคู่สื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงไม่สามารถอธิบายได้ว่า คู่สื่อสารที่ทำการสื่อสารกันเกี่ยวกับเรื่องทุนจุฬาฯ - ชนบท จะมีคุณลักษณะที่เหมือนกันหรือต่างกันหรือไม่อย่างใด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีขนาดเล็ก ทำนอง เดียวกันในกลุ่มที่ ๓ ตัวแปรด้านอายุ และรายได้ของคู่สื่อสารก็ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ สมมติฐานข้อนี้จึงไม่ได้รับการยืนยัน

จากผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้สมมติฐานในข้อนี้ไม่ได้รับการยืนยันทั้งหมด จะมีเพียงหนึ่งกลุ่มที่บุคคลส่วนใหญ่จะติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมือนกันด้านการศึกษา ดังนั้น ตัวแปรด้านการศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเลือกที่จะติดต่อสื่อสารพูดคุย เพื่อการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ที่ตนรับทราบมาให้กับสมาชิกในกลุ่มที่มีการศึกษา เหมือนกันคือ เรียนจบชั้นประถมปีที่สี่

ความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น และความผูกพันแบบผิวเผิน

ในการติดต่อสื่อสารของคู่สื่อสารเกี่ยวกับการให้ข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบทนี้ ผลจากการวิเคราะห์ความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้นหรือความผูกพันแบบผิวเผิน แสดงไว้ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ จำนวนร้อยละของผู้รับข่าวสารที่มีความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้นและความผูกพันแบบผิวเผิน

ชนิดของความผูกพัน	จำนวนร้อยละ				
	กลุ่มที่ ๑ %	กลุ่มที่ ๒ ๔	กลุ่มที่ ๓ %	กลุ่มที่ ๔ %	กลุ่มที่ ๕ %
สนิทสนมแน่นแฟ้น	๕๓.๖ (๑๕)	๖๑.๕ (๑๖)	๙๓.๙ (๓๑)	๖๗.๖ (๒๓)	๗๐.๔ (๑๙)
ผิวเผิน	๔๖.๔ (๑๓)	๓๘.๕ (๑๐)	๖.๐ (๒)	๑๓.๙ (๑๑)	๒๙.๖ (๘)
ไม่มีความผูกพัน	๐.๐ (๐)	๐.๐ (๐)	๐.๐ (๐)	๐.๐ (๐)	๐.๐ (๐)
รวม	๑๐๐.๐ (N = 28)	๑๐๐.๐ (N = 26)	๑๐๐.๐ (N = 33)	๑๐๐.๐ (N = 34)	๑๐๐.๐ (N = 27)

จากตารางพิจารณาได้ว่า ความผูกพันของคู่สื่อสารส่วนใหญ่จะมีความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น นั่นคือ กลุ่มที่ ๑ คู่สื่อสารมีความผูกพันกันแบบสนิทสนม ร้อยละ ๕๓.๖ กลุ่มที่ ๒ ร้อยละ ๖๑.๕ กลุ่มที่ ๓ ร้อยละ ๙๓.๙ กลุ่มที่ ๔ ร้อยละ ๖๗.๖ และกลุ่มที่ ๕ ร้อยละ ๗๐.๔ และในแต่ละกลุ่มคู่สื่อสารจะมีความผูกพันแบบผิวเผินร้อยละ ๔๖.๔, ๓๘.๕, ๖.๐, ๑๓.๙ และ ๒๙.๖ ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การแพร่กระจายข่าวสารเรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท ภายในเครือข่ายจะกระทำกันในระหว่างบุคคลที่มีความผูกพันต่อกันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น มากกว่าบุคคลที่มีความผูกพันกันแบบผิวเผิน

สรุปผลการวิเคราะห์เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๖ พบว่า

๑. การแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องนิสิตทุนจุฬาฯ - ชนบท จะมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย (radial personal network) ดังผลการวิเคราะห์ตารางที่ ๒ โดยที่กลุ่มบุคคลที่ได้รับข่าวสารจากบุคคลคนเดียวกันในแต่ละช่วง จะไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กันเลยในการพูดคุย เรื่องราวเกี่ยวกับทุนจุฬาฯ - ชนบท แม้ว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารในกลุ่มของตนจะมีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในละแวกเดียวกันก็ตาม เมื่อผู้รับได้รับข่าวสารก็จะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้และผู้รับข่าวสารจนเป็นที่พอใจ ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการสื่อสารเชิงลู่เข้า เมื่อเป็นที่พอใจก็จะถ่ายทอดข่าวสารนั้นต่อไปให้กับบุคคลอื่นที่ตนคิดว่ายังไม่รู้เกี่ยวกับข่าวสารนั้น ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเดิม เครือข่ายที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์แบบกระจาย

๒. ในการแพร่กระจายข่าวสารของทุกกลุ่ม มีการถ่ายทอดข่าวสารออกไปมากที่สุด ๔ ทอด และน้อยที่สุดเป็นการบอกเล่าเพียงทอดเดียว ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความผูกพันของคู่สื่อสาร และในการแพร่กระจายข่าวสารนี้จะเป็นการพูดคุยในระหว่างบุคคลที่มีความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น ดังนั้น พลังของความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น จึงช่วยให้มีการแพร่กระจายข่าวสารได้กว้างไกลขึ้น

๓. นอกจากนั้นยังพบว่า อัตราการแพร่กระจายข่าวสารขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้น ถ้าเป็นในระยะช่วงแรกของการให้ทุน จะมีการแพร่กระจายข่าวสาร เรื่องเกี่ยวกับการได้รับทุนบ่อยครั้ง แต่เมื่อระยะเวลานานเข้าการพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์ได้ลดน้อยลงไปตามลำดับ